

**Beretning til landsmødet
23.-24. feb. '85**

Fredsarbejde 1984-85

Hvorfor?

Hvorhen?

**Samarbejdskomiteen for
Fred og Sikkerhed**

Betretning af landsmodel
23.-24. feb. '85

Fredssarbejde
1984-85

Hvorfor? Hvoften?

Fred og Sikkerhed
Samarbejdskomiteen for

Den sikkerhedspolitiske udvikling i Danmark efter raketstationeringens påbegyndelse

Den påbegyndte opstilling af de amerikanske Pershing II-raketter og krydsermissilerne i Vesttyskland, England og Italien i efteråret 1983 blev af rakettilhængerne betragtet som signalet til fredsbevægelsens ligfærd.

Magthaverne - jeg tænker først og fremmest på de reaktionære regeringer i Bonn og London - der tillod amerikanerne at opstille raketterne i deres lande, på trods af modstanden fra et flertal af deres befolkninger - troede virkelig, at nu fik de skovlen under fredsbevægelsen. Men de tog fejl. Nok var der skuffelse blandt fredsaktivisterne over ikke at have fået stoppet raketterne, men de fortsatte deres aktivitet: kvinderne på Greenham Common tog ikke hjem, ej heller aktivisterne i Mutlangen og i Comiso, og påskemarcherne i 1984 overalt i Europa kunne stadig demonstrere, at fredsbevægelsen var spillevende.

Herhjemme er den sikkerhedspolitiske udvikling foregået i flere planer: I Folketinget har et flertal af raketmodstanderpartier vedtaget en række dagsordner, som i det store og hele ligger på linie med fredsbevægelsens opfattelse. Fagbevægelsen har afgørende taget fredsspørgsmålet op - dels SID og dets afdelinger - dels "Fagbevægelsen for Fred", der stod for de to store fredskonferencer i 1984, i april på B & W-øen og 1. september det faglige øst-vest møde. Endelig skal det nævnes, at "Landskampagnen - stop atomraketterne", som Samarbejdskomiteen har været medlem af sammen med de fleste andre fredsorganisationer og grupper, har været uhyre aktiv såvel lokalt som på landsplan med frem for alt at påvise betydningen af folketingsdagsordnerne og sørge for udbredelsen af ideen om lokale atomvåbenfri zoner og ejendomme som løftestang for kravet om Danmarks ubetingede atomvåbenfrihed.

Folketingsdagsordnerne

Man kan naturligvis diskutere, hvilken betydning et folketingsflertals vedtagelser har, som en regering mere eller mindre sætter sig ud over, i hvert fald kun med utilbørlige bibemærkninger lader gå videre til rette vedkommende i USA og NATO.

Men der er dog ingen tvivl om, at de har haft deres betydning. Først og fremmest er de en klar fortsættelse af den linie, der blev fastlagt ved folketingsbeslutningen af 26. maj 1983, der anbefalede udsættelse af raketstationeringen for at give mere tid til forhandlingernes færdiggørelse og tillige talte om fastfrysning mens forhandlingerne stod på, og at de engelske og franske atomraketter må medregnes i det antal vesten har.

SAMARBEJDSKOMITEEN FOR FRED OG SIKKERHED

Beretning til landsmødet den 23.- 24. februar 1985

Indholdsfortegnelse:	Side
Den sikkerhedspolitiske udvikling i Danmark efter raketstationeringens påbegyndelse	1
Folketingsdagsordnerne	1
Fagbevægelsens rolle	2
Den nye forsvarsordning	3
Udviklingen inden for de politiske partier	5
Modstanden imod en ny sikkerhedspolitik	7
Højrefløjen og sikkerhedsspørgsmålet	8
Management-rapporten	8
Dyvig-rapporten	10
Fredsbevægelsen i 1984	13
Landskampagnen - stop atomraketterne	14
Fredsbevægelserne samvirke	14
Traktat nu	14
Konferencer, seminarer	15
Udgiverarbejde	15
Internationalt arbejde	15
Den internationale situation	17
Raketterne i Europa	17
Delingen af Europa	19
Det tysk-tyske spørgsmål	20
Genoplivningen af den vesteuropæiske union (WEU)	21
Et andet Vesttyskland	22
Et internationalt rundskue	23
Korea	24
En fremadrettet dansk politik	26
For et atomvåbenfrit Norden - traktat nu	26

Den væsentligste dagsorden var naturligvis den, der blev vedtaget den 3. maj og bekræftet den 1. november 1984. Foruden at pålægge regeringen at arbejde for Danmarks atomvåbenfrihed i freds-, krise- og krigstid, pålægger den regeringen at arbejde for en række krav, som er fredsbevægelsens hovedkrav, som:

- opstillingsstop for de nye raketter,
- fastfrysning,
- stop for alle kernevåbenprøver,
- forbud mod militarisering af det ydre rum,
- aftale om nej til førstebrug af atomvåben, og
- forbud mod kemiske og bakteriologiske våben.

Der er nogle, der har set med kritiske øjne på denne dagsordenformulering, idet de havde ønsket, at Folketinget skulle have erklæret Danmark for atomvåbenfrit nu og altid i stedet for at pålægge regeringen at arbejde for det.

Jeg anser denne bebrejdelse for fejlagtig - man må nu engang se realistisk på tingene. Når man tager i betragtning, at det reelle arbejde for et ubetingsfuldt atomvåbenfrit Danmark først kom op af starthullerne i løbet af 1981 efter den store Aalborg-konference i maj 1981, og på det tidspunkt af politikere fra de samme partier blev mødt med bemærkninger om, at de virkelig ikke gad beskæftige sig med sådan noget som Norden som atomvåbenfri zone. Der er en lang vej til realiseringen af vore mål - men vi må ikke være utilfredse med, hvad vi har nået på så få år. Ikke mindst at Danmarks største parti, socialdemokratiet, har indtaget et klart standpunkt til atomvåbnene er meget positivt og kan ikke være uden virkning også inden for bredere kredse af NATO-tilhængerne. Jeg vil i den forbindelse tillade mig at citere, hvad forhenværende general G.K. Kristensen sagde herom i FREDSAVISEN (nr. 10, 1984):

Regeringen må erkende, at befolkningens flertal er enigt med socialdemokratiet: at Danmark inden for NATO skal modarbejde atomoprustningen. Hvis ikke Danmark fastholder sine egne standpunkter, mister vi befolkningens støtte til NATO.

Fagbevægelsens rolle

Fagbevægelsen har haft en meget væsentlig andel i den positive udvikling på det sikkerhedspolitiske område.

For at begynde med os selv: uden aktiv støtte fra en række fagforeninger og forbund havde Samarbejdskomiteen ikke været i stand til at udføre et så bredt fredspolitisk arbejde, som den har gjort i de senere år.

Nordisk Fredskonference i Aalborg i maj 1981 var arrangeret af fagbevægelsen i Nordjylland i forbindelse med fredsbevægelsen, og i det forløbne år har fagbevægelsen gjort en meget stor fredspolitisk indsats markeret ved konferencen på B & W-øen i april, indkaldt af Fællesorganisationen for København

og Frederiksberg og Fagbevægelsen for Fred i forbindelse med fredsbevægelsen. På denne konference talte foruden SIDs næstformand, Ib Schelde, repræsentanter for samtlige raketmodstanderpartier som fx Anker Jørgensen, Lasse Budtz og Jimmy Star fra socialdemokratiet og Gert Petersen fra SF.

I Øst-Vest-konferencen, der foruden danske deltagere havde fagforeningsdeltagere fra Vest- og Østtyskland, USSR, Tjekkoslaviet, England og USA, vedtoges en appel til Stockholm-konferencen indeholdende de samme krav som folketingsdagsordenen af 3. maj 1984. Endvidere opfordrede konferencen til en fredsstrejke den 24. oktober (FN-dag). Kravet blev herhjemme støttet af LO og gennemførtes iøvrigt også i Finland og Tjekkoslaviet. Også i år bør vi søge gennemført en fredsstrejke den 24. oktober og opfordre vore faglige venner i udlandet at gøre det samme.

Fagbevægelsen for Fred, der jo startede i Storkøbenhavn, har nu også fået regionale søsterorganisationer på Sjælland, og flere regionale organisationer er under forberedelse andre steder i landet.

Demonstrationen den 27. oktober, der gennemførtes i over 20 byer, var flere steder, som i Storkøbenhavn, støttet af de lokale fællesorganisationer.

I omtalen af den faglige fredsaktivitet bør det også fremhæves, at LO på et møde i september besluttede at gå aktivt ind i fredsarbejdet, hvilket resulterede i anbefalingen af fredsstrejken og i at LO-formanden optrådte som taler ved den store demonstration på Rådhuspladsen i København den 27. oktober.

Også SID har ydet en stor indsats i fredsarbejdet. Den 25. august udsendte SID et fredsprogram, som i store træk dækker de krav, som fredsbevægelsen samler sig om. I november afholdt SID i samarbejde med andre organisationer inden for arbejderbevægelsen en nordisk konference om en nordisk atomvåbenfri zone - en konference som åbnedes af statsminister Schlüter og Anker Jørgensen.

Der kan ikke være nogen tvivl om, at denne meget stærke udvikling af det faglige fredsarbejde de sidste par år har haft en væsentlig betydning for den sikkerhedspolitiske udvikling inden for socialdemokratiet.

Den nye forsvarsordning

I al vor optagethed af raketter og atomvåbenfri zoner var vi i fredsbevægelsen for lidt opmærksomme på det forsvarsforlig for perioden 1985-87, som regeringspartierne og socialdemokratiet forhandlede sig til rette om bag lukkede døre.

I indledningen til denne aftale af 29/6 1984 bekræftes, at Danmark fastholder hele den hidtidige NATO-politik inklusive forstærkninger, enhedskommando m.v. Dog lykkedes det socialdemokraterne at moderere regeringspartiernes krav og undgå køb af nye U-både og fremskudte fregatter, ligesom også budgetstigningen begrænsedes.

I bogstavelig talt sidste øjeblik nåede Samarbejdskomiteen at få foretræde for Folketingets forsvarsudvalg, som vi udleverede et skriftligt materiale indeholdende beretning og beslutninger fra landsmødet i februar 1984, henve-
delsen til regeringen fra Fredskonferencen den 7.- 8. april 1984 samt general
Christies pjece, "Alternativ Sikkerhed".

I vor hændelse fremhævede vi bl.a., at der siden den nuværende forsvars-
ordning gennemførtes i 1981 er foregået en dybtgående ændring i den danske be-
folknings indstilling til sikkerheds- og forsvarspolitikken, en ændring der
ligeledes har givet sig udtryk i en ændret indstilling hos et flertal af Folke-
tingets medlemmer. En tilsvarende ændring i indstilling har samtidig fundet
sted i befolkningerne i de øvrige vesteuropæiske lande.

Stående over for gennemførelsen af en ny dansk forsvarsordning, der skal
gælde fra 1. januar 1985, anser vi det i fredsbevægelsen for påkrævet, at Fol-
ketinget ikke uden grundige forhandlinger og inddragelse af offentligheden i
diskussionen herom gennemfører en ny forsvarsordning med gyldighed over en læn-
gere periode. Det vil være uacceptabelt, at den nye forsvarsordning blot bliver
en fortsættelse af den bestående med en videreudbygning af faciliteterne for
modtagelse af store udenlandske forstærkninger samt øgede bevillinger til nyan-
skaffelser af militært materiel.

Vi fremhævede ligeledes, at der i brede kredse af befolkningen foregår dis-
kussioner om behovet for alternativer og dybtgående ændringer i forsvars- og
sikkerhedspolitikken, bl.a. som følge af den brede enighed om Danmarks ubetin-
gede atomvåbenfrihed, der uundgåelig må have militærpolitiske konsekvenser.

Vi henviste iøvrigt til de grundsynspunkter, som vi på Samarbejdskomiteens
landsmøde 1984 foreslog, at den danske sikkerheds- og forsvarsordning burde
bygge på:

- a. Den folkelige vilje til at forsvare landets frihed og selvbestemmelsesret
må være fundamentet for enhver forsvars- og sikkerhedsordning.
- b. Danmark må ikke lade sig bruge i nogen stormagts konfrontationspolitik.
Aftaler, der ikke tjener forsvaret af vort eget lands selvstændighed, må op-
gives. Det gælder konkret de forstærkningsaftaler, der i årene 1976-1982
blev indgået med USA, England og NATO. Aftaler, der gør Danmark til et
base- og opmarchområde for den ene blok mod den anden uden at tjene til
Danmarks sikkerhed.
- c. En krig i Europa mellem NATO og Warszawa-pagten vil gøre Danmark til krigs-
skueplads. Dansk sikkerhedspolitikks hovedmål må være en aktiv indsats for
at forebygge krig, fremme afspænding og nedrustning, med et nedrustet Europa
uden atomvåben og militære blokke som mål.

- d. Sikkerheds- og udenrigspolitikken må føres på en meget mere demokratisk måde, uden den meget stærke lukkethed om beslutningerne, som nu hersker. Selv Folketingets indflydelse er for ringe. Offentlige høringer kendt fra USA kunne overføres til dansk politik som middel til at give Udenrigspolitisk nævn, Forsvarsudvalg, Udenrigsudvalg og andre parlamentariske organer større indflydelse på landets sikkerhedspolitik.
- e. Militære midler til sikring af landet må prioriteres ned til fordel for en afspændingsfremmende politik, øget u-landsbistand og forbedring af vort eget lands sociale, beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og kulturelle standard.

Endelig foreslog vi nedsættelsen af en sikkerhedskommission med den opgave inden 1. januar 1986 at fremlægge forslag for Folketinget om en nyordning af forsvars- og sikkerhedspolitikken. I denne sikkerhedskommissions arbejde skulle inddrages repræsentanter fra brede folkelige kredse som fredsbevægelse, fagbevægelse, ungdomsbevægelse, u-landsinteresserede kredse samt forskning, side om side med repræsentanter for de politiske partier, Udenrigsministeriet, Forsvaret og andre statslige organer. På denne måde kunne kommissionens arbejde blive støttet af en bred folkelig debat.

Til afslutning udtalte vi: Det vil være en falliterklæring for dansk demokrati, hvis et snævert udvalg på 11 folketingsmedlemmer fra 5 partier under Folketingets fravær og uden folkelig debat gennemfører en aftale om en ny forsvarsordning, der binder Danmark til stadig dyrere og farligere oprustning. Det vil også være i strid med Folketingets dagsorden af 3. maj.

Det gik som bekendt netop sådan. Det nye forsvarsforlig blev gennemført bag lukkede døre, og bevillingerne for de næste 3 år bliver i henhold til aftalen blot anbragt på finansloven og gennemført sammen med denne.

I stedet for den sikkerhedskommission, som vi havde peget på, nedsatte regeringen så den 15. juni 1984 det meget omtalte Dyvig-udvalg, hvis rapport nu skal behandles af et særligt folketingsudvalg under forsæde af den konservative Knud Østergaard.

Det må være en selvfølge, at fredsbevægelsen også over for dette udvalg vil fremkomme med sin indstilling til Danmarks sikkerheds- og forsvarspolitik, og at man samtidig med udvalgets arbejde igangsætter en folkelig debat, for derved at påvirke resultatet af dets arbejde.

Udviklingen inden for de politiske partier

Inden for fredsbevægelsen kan vi kun glæde os over den udvikling, der er foregået inden for socialdemokratiet, for ingen grundlæggende ændring af Danmarks sikkerhedspolitik kan foregå uden socialdemokratiets medvirken.

Iøvrigt betragter jeg regeringspartiernes påstand om, at socialdemokratiet bare har skiftet politik, fordi det er kommet i opposition, som fejlagtig. Der har i længere tid været en udvikling igang inden for socialdemokratiet, der har været båret af en tvivl om rigtigheden af NATOs strategi, der bygger på den "flexible imødegåelses" princip. Frode Jakobsen har for flere år siden sagt fra med hensyn til de nye amerikanske mellemdistanceraketter i Europa, og i december 1979, da NATO gennemførte "Dobbeltbeslutningen", tog den socialdemokratiske udenrigsminister til NATO-mødet i Bruxelles med et forslag om at ud-sætte beslutningen 6 måneder for at få forhandlinger igang forinden mellem USSR og USA. Forslaget blev naturligvis ikke gennemført og end ikke nævnt i en fodnote - men det fremsattes altså. Siden er udviklingen gået videre. På konferencen på B & W-øen sagde Jimmy Star bl.a.: "I må have lidt tålmodighed - socialdemokratiet er et stort parti, det tager nogen tid at sætte det i bevægelse".

At der er alvor bag socialdemokratiets støtte til kravet om Danmarks ubetingede atomvåbenfrihed fremgår af ganske klare udtalelser af både Anker Jørgensen og andre socialdemokratiske politikere.

Midt i januar afholdt lederne af de nordiske socialdemokratier sammen med repræsentanter for fagbevægelsen et møde i Oslo om sikkerhedspolitik og nedrustning. I en udtalelse hilser man meddelelsen om de aftalte sovjetisk-amerikanske forhandlinger velkommen og påpeger:

- Målet må i første omgang være aftaler, som på en balanceret måde
- hindrer et våbenkapløb i verdensrummet,
 - fører til store reduktioner af de strategiske våben,
 - sikrer en gradvis nedskæring af mellemdistancevåben og kortdistancevåben i Europa.

Et våbenkapløb med krydserraketter vil udgøre en særlig trussel mod alle de nordiske landes sikkerhed. . . .

Forhandlingerne om atomvåben må ses i sammenhæng med forhandlingerne om konventionelle, højteknologiske våben, som bidrager til at svække den klare skillelinie mellem atomvåben og konventionelle våben.

Man påpeger nødvendigheden af en fastfrysning af alle atomvåben, et forbud mod forskning, forsøg og udstationering af rumvåben samt stop for begge blokkes udstationering af atomvåben i Europa.

Det påpeges også, at man bør arbejde for at sikkerhedskonferencen i Stockholm hurtigst muligt får gennemført tillidskabende foranstaltninger.

Man gentager, at man vil "arbejde aktivt" for at etablere atomvåbenfri zoner i Europa, og påpeger, at Palmes zoneplan straks bør gennemføres, og at de "nordiske regeringer bør lave en handlingsplan for en atomvåbenfri zone i det nordiske område".

Til afslutning foreslår man afholdelsen af "en nordisk parlamentarisk konference i 1985 i København om en atomvåbenfri zone i det nordiske område".

Socialdemokratiet har fredsbevægelsens fulde støtte i sin bevægelse i retning af en sikrere dansk sikkerhedspolitik; det bør også fortsat have de øvrige raketmodstanderpartiers aktive støtte hertil.

Debatten om Danmarks sikkerhedspolitik har naturligvis også sat sine spor inden for de borgerlige partier, der udgør det sikkerhedspolitiske mindretal i Folketinget. I de talrige folketingsdebatter har man - når man undtager Erhardt Jacobsen og konsorter - kunnet iagttage en mere afdæmpet reaktion på fx arbejdet for atomvåbenfri zoner. Regeringspartierne stemte jo heller ikke imod de mange dagsordner, men undlod i reglen at stemme. Dette må naturligvis delvis tilskrives regeringens bestræbelser for ikke at gøre sikkerhedspolitiske spørgsmål til kabinetsspørgsmål - men antagelig også fornemmelsen for en vis sikkerhedspolitisk vending blandt deres egne vælgere, som dels er kommet til udtryk i meningsmålinger men også i artikler og indlæg i pressen. Som et af de seneste eksempler skal nævnes chefredaktør Niels Nørlunds afvisning af Reagans stjernekrigsplaner i "Berlingske Tidende".

Her ligger et vigtigt arbejdsfelt for fredsbevægelsen - den må komme ind i en dialog med regeringspartiernes vælgere i den kommende tid.

Modstanden imod en ny sikkerhedspolitik

Fredsbevægelsens styrkelse har på den anden side også medført en reaktion fra de udprægede højrekræfter i det danske samfund. Den mest reaktionære del af den danske presse har fortsat sin sædvanlige beskyldning mod fredsbevægelsen for at gå russernes ærinde. En af de mere komiske historier er Ekstrabladets referat fra retssagen mod en nu fængslet dobbeltagent, der havde en boghandel i Gothersgade 10 med et lagerkokale liggende med væg fælles med Fredscentret i Gothersgade 8C. Ifølge retsreferatet skulle han have ladet agenter fra Forsvarets efterretningstjeneste benytte lagerlokalet til aflytning af Samarbejds-komiteen. På en forespørgsel fra folketingsmand Jens Thoft har forsvarsministeren benægtet, at en sådan aflytning har fundet sted.

Også en gammel kending på højrefløj, historiefrisøren professor Bent Jensen, Odense, har beriget os med en bog om stalinismens fascination af de intellektuelle i mellem- og efterkrigstiden. Han forsøger hermed at reducere den antifascistiske indsats fra en bred kreds af intellektuelle, hvorefter en række af de endnu levende er med i fredsbevægelsen i dag, til en fascination af Stalin som person. Hans ærinde er åbenlyst ønsket at ramme fredsbevægelsen og samtidig kaste et tågeslør over historien op til 2. verdenskrig og lige efter. Han søger at vildlede de generationer, som ikke har oplevet den tid, og som i deres historieundervisning ikke har fået tilstrækkelig oplysning om baggrunden for fascismens og nazismens vækst i mellemkrigstiden og om årsagerne til 2. verdenskrig og dens forløb. Som ikke ved, at fascismen og nazismen kunne have været

standset, hvis sejrherreerne i 1. verdenskrig, England og Frankrig, havde villet det. Hvis de ikke havde håbet på senere at få Hitler til at gå mod øst, så Tyskland og Sovjetunionen kunne forbløde i en krig, som de andre kunne holde sig udenfor. Den tysk-sovjetiske ikke-angrebspagt af 1939 tvang vestmagterne ind i krigen mod Tyskland, da dette angreb Polen. Pagten gav USSR 2 års respit, hvorefter USSR måtte tage den hårdeste del af krigen med de kolossale tab i menneskeliv og materielle ødelæggelser for at befri Europa for nazismens barbari.

Dette er min personlige historieudredning om denne tid, som jeg selv har oplevet; og jeg tror, at den tilstrækkeligt forklarer de progressive intellektuelles positive indstilling over for Sovjetunionen i den periode. Men vi skal også huske, når vi i år skal fejre 40 året for sejren over fascismen, at kendskabet til den tids historie er en af forudsætningerne for at forstå vor egen tid.

Højrefløjen og sikkerhedsspørgsmålet

I sommer indledtes en større sikkerhedspolitisk debat i "Politiken". Kolde krigere fra Vesttyskland, England og Sverige skrev en række store artikler. Deres konklusion kunne man få alene ved at læse overskrifterne. To af dem lød sådan: "Danmarks forsvar vigtigt for NATO" og "Tyskland ønsker en dansk flåde i Østersøen", og som "Politikens" leder den 16.7.84 lød:

Ensidig nedrustning er for drømmere og selvmordere. Det betyder udmeldelse af Vesteuropa og den kulturkreds, vi tilhører. Det er ensbetydende med at blotlægge Norge, svigte Vesttysklands forsvar og Storbritanniens.

Det er gevaldigt, hvor nødvendigt Danmark er for NATO - men hvad det koster at fortsætte den ansvarsløse kurs i NATO, tier Politiken om.

Det var velgørende at læse den meget voldsomme imødegåelse af de kolde krigere, som Politiken var nødt til at give plads til - adskillige af bladets egne journalister kunne heller ikke forlige sig med disse synspunkter i Hørups gamle blad.

Så kom i november 1984 den berygtede Management-rapport udgivet af Managements Erhvervspolitiske Forum, der som årsag til udgivelsen bl.a. angiver:

1. Den danske sikkerhedspolitiske debat har hidtil manglet de internationale perspektiver, herunder de konsekvenser, en ny dansk holdning kan få for samarbejdet i NATO.
2. Debatten synes at have overset de mere nøgterne militærstrategiske kendsgerninger, som dansk sikkerhedspolitik er dikteret af.
3. En fortsættelse af den nuværende sikkerhedspolitiske kurs kan føre Danmark ud i en troværdighedskrise, som har paralleller til den tidligere kreditværdighedskrise - men kan antagelig få endnu alvorligere konsekvenser på længere sigt.

Af det tredje punkt fremgår jo klart, at det er på pengepungen Danmark skal rammes, hvis det ikke makker ret i sikkerhedspolitikken.

Rapporten er sammensat af udtalelser af en række personer med tilknytning til USAs forsvars- og udenrigsministerium samt af et par franske militærfolk. Disse udtalelser er formuleret på en sådan måde, at de fremtræder som grove trusler mod det lille Danmark fra personer med nær tilknytning til regeringen i Danmarks største alliancepartner. Jeg skal citere enkelte udtalelser fra rapporten for at illustrere det:

John H. Kelly fra det amerikanske udenrigsministerium siger:

I århundreder har Danmark haft de samme sikkerhedsproblemer som Tyskland, og man kan ikke adskille de to. Flexible response er stadig NATOs officielle doktrin. I tilfælde af konflikt, dvs. i tilfælde af en sovjetisk offensiv, vil taktiske atomvåben, om danskerne vil det eller ej, blive brugt for at standse Sovjetunionen, såfremt NATO skønner det nødvendigt. Går man så langt som til at antage, at Danmark er neutralt, hvordan skulle man så kunne undgå radioaktivt nedfald i Jylland? For ved jeres fællesgrænse med Tyskland i Slesvig-Holsten er der, som De ved, atomvåben. Denne scenario er totalt absurd, eftersom Danmarks geografi ikke tillader det at være neutralt. Afskrækkelser og atomvåben er forbundet, som Danmarks og Tysklands sikkerhed er det.

Den amerikanske viceforsvarsminister Richard Perle siger:

At sige nej til atomvåben i krigstid er at gøre en sovjetisk invasion af Danmark i de første timer af en konfrontation 100% sikker. Atomvåben er afskrækkende. Hvis det sovjetiske militær ved, at dets tropper vil blive standset af taktiske atomvåben frembåret af det danske luftvåben, vil det tænke sig om ti gange, før det tager den risiko, det vil være at invadere Danmark. Danmarks mission i tilfælde af krig er veldefineret. Den består i at standse adgangen til den baltiske bugt og at beskytte øerne Lolland, Falster, Fyn og Sjælland, indtil forstærkninger fra andre lande i alliancen når frem.

Men lad os gå videre i rapporten. Journalisten, der har udarbejdet den, André Soussan, skriver om, hvad der sker, hvis vi nægter brug af atomvåben:

Pentagons svar er, at de allierede vil komme, men ikke for at forsvare danskerne, eftersom de allerede vil være besat, men for at bekæmpe de sovjetiske tropper i Danmark og i dansk territorialfarvand. Med taktiske atomvåben? Svaret er stadig: om nødvendigt, ja. Og man tilføjer: "Hvis Danmark i tilfælde af en krig falder i fjendens hænder, vil tabet være yderst alvorligt for NATO. Amerikanerne, englænderne, tyskerne, hollænderne og selv nordmændene vil ikke risikere deres liv for at redde et land, som intet gør for at sikre sit forsvar, og som ved sin uansvarlige handling var en af årsagerne til konflikten".

Ja, det er jo rene ord for pengene, Danmark er bare med i alliancen for de andres skyld, og skulle det komme til krig, afgør vore allierede på forhånd, at det er vores skyld, at den er brudt ud.

Edward Luttwak, rådgiver for Pentagon, citeres for følgende udtalelse:

Hvis Danmark siger nej til atomvåben i krigstid, bliver det automatisk en af de store atomslagmarker i Europa i tilfælde af en konfrontation.

Lad os tage et par godbidder mere. Den franske general Pierre Callois kommer med følgende visdomsord:

En atomfri zone er intet andet end et åndsprodukt for eventuelle defeatister, som befinder sig på flere lysårs afstand fra den politisk militære realitet.

Richard Perle har også noget at sige om neutralitet:

I en styrkeprøve mellem Danmark og NATO ville Danmark - selv om det måtte ønske det ikke kunne vælge neutraliteten. En sådan neutralitet ville i tilfælde af en konflikt ikke blive respekteret af Sovjetunionen. Jeres geografiske beliggenhed burde for altid udelukke neutralitetsbegrebet fra det danske ordforråd.

Socialdemokraterne får også deres bekomst i rapporten. Edward Luttwak giver den hele armen:

Det nytter ikke noget, socialdemokraterne forsøger at forsvare sig. Det er en objektiv kendsgerning. Siden euromissildebattens start har de på intet tidspunkt udviklet eller fremsat et eneste argument, som ikke også var Moskvas argument. Tværtimod er de i dag de eneste, der retfærdiggør den sovjetiske overoprustning, idet de bruger de gamle stalinistiske argumenter som omringningskompleks osv. Selv Pravda bruger ikke længere den slags argumenter. Socialdemokraterne er uden at gøre sig det klart - eller det må man da i hvert fald håbe - blevet overbegavede papegøjer for den sovjetiske propaganda.

Men lad os nu slutte med, hvad Irving Kristol, der anføres som fremtrædende international skribent og direktør for tidsskriftet Public Interest, siger - og som vi fuldt ud kan erklære os enige i:

Europæerne bør forstå, at ingen amerikansk præsident vil forsvare Europa med risiko for at hans eget land tilintetgøres.

Der tales så meget om, at Danmark hører til den vestlige kulturkreds, og det mener jeg da også. Men jeg må på det indstændigste frabede mig at blive sat i samme kulturkreds som de før citerede herrer - her i Danmark er der kun en ganske lille fryns af befolkningen, der har kulturkreds fælles med dem.

I 1984's sidste søndags TV-avis karakteriserede Jørgen Dragsdahl den journalist, der havde udarbejdet Management-rapporten som: journalistisk terrorist - en meget rammende karakteristik.

Dyvig-rapporten

Den tidligere omtalte Dyvig-rapport om "Danmarks sikkerhedspolitiske situation i 1980'erne" er holdt i et kultiveret og diplomatisk sprog til forskel fra Management-rapporten, men flere af dens konklusioner ligger tæt op ad nogle af Management-rapportens.

Til indledning bør vi vel citere, hvad rapporten har at sige om fredsbevægelsen:

Samtidig viste det sig, at den ekspertise, som regeringsmyndighederne rådede over, nu ikke længere af offentligheden blev betragtet som den eneste. Den viden, som fredsbevægelsen selv kunne mønstre, gjorde, at regeringen heller ikke på det rent tekniske felt i debatten længere kunne påberåbe sig nogen ubestridelig autoritet i gængs forstand.

Fredsbevægelserne i navnlig Holland og Forbundsrepublikken Tyskland, men også i Danmark viste sig i stand til at mobilisere en sådan folkelig opbakning, at de fik en egentlig rolle i den bredere politiske beslutningsproces

i landene, omend fredsbevægelserne forblev "bevægelser" og ikke partier med en tilsvarende stram organisation eller et tilsvarende komplekst program.

Videre skrives, at fredsbevægelsen ikke fik monopol på debatten, men at den førtes ind i de politiske partier, og at der således skabtes en bred offentlig interesse for sikkerhedspolitik.

Det væsentlige i rapporten er dens klare konstatering af, hvordan Danmark ved sit NATO-tilhørskab er fastbundet til fælleskommandoen til forsvar for både Vesttyskland og Norge; det hedder således:

Danske styrker har ikke blot betydning for forsvaret af Danmark. De har væsentlig betydning for forsvaret af to nabolande, Forbundsrepublikken Tyskland og Norge. Med oprettelsen af enhedskommandoen for den sydlige del af NATOs nordregion (Headquarters Allied Forces Baltic Approaches) i 1962 er der etableret et vidtgående samarbejde mellem danske og tyske styrker, og Danmarks rolle som bindeled mellem centralregionen og den nordlige del af nordregionen er blevet understreget. Enhedskommandoen, der er underlagt NATOs nordkommando i Norge, vender både mod syd og mod nord derved, at en sikring af sydflanken samtidig tillader Norge at koncentrere sin opmærksomhed om forsvaret af Nordnorge. Også for luftforsvaret af Storbritannien spiller effektiviteten af dansk forsvar en væsentlig rolle.

Rapporten peger endvidere på forstærkningsspørgsmålet:

Spørgsmålet om forstærkninger er imidlertid ikke blot et spørgsmål om i givet fald at blive i stand til at mønstre den fornødne militære styrke til at kunne afvise et eventuelt angreb mod bl.a. dansk område. Det er også et spørgsmål, som allerede i sin planlæggende og forberedende fase i fredstid har direkte politiske implikationer, som kræver nøje overholdelse, når den ene eller den anden konkrete foranstaltning på forstærkningsområdet melder sig som militært ønskeligt. I forbindelse med gennemførelsen af konkrete foranstaltninger melder sig hver gang to overvejelser:

- Er foranstaltningen som led i forsvarsberedskabet nødvendig og tilstrækkelig til at opretholde afskrækkelsen på det niveau, vi ønsker?
- Er foranstaltningen samtidig tilpasset ønsket om at undgå optrapning?

Begge spørgsmål skal kunne besvares bekræftende.

Videre hedder det:

De forberedende foranstaltninger, der normalt kommer på tale, er etablering af den påkrævede infrastruktur, indgåelse af detaljerede bilaterale støtteaftaler med afsenderlandene, afprøvning af procedurer og afholdelse af jævnlige øvelser på dansk grund med mulige forstærkningsenheder.

Man opgiver også, hvilke forstærkninger Danmark risikerer at få ind i landet:

- Fast tildelt enhedskommandoens område er 5 amerikanske flyeskadriller og 2 britiske flyeskadriller samt en britisk infanteribrigade på ca. 13.000 mand.
- Tildelt nordregionen som helhed er en amerikansk marineinfanteristyrke på 40.000 mand med tilhørende fly. En trediedel af styrken er fast tildelt Norge, de resterende to trediedele kan indsættes forskellige steder i nordregionen, herunder Danmark. Der er yderligere tildelt nordregionen en britisk-hollandsk marineinfanteristyrke også med indsættelsesmulighed i Danmark.

- Styrker tilhørende den såkaldte strategiske reserve kan tildeles nord-, central- og sydregionen efter behov, men en britisk flyeskadrille og en amerikansk infanteridivision på ca. 20.000 mand har begge nordregionen som førsteprioritet.

Om spørgsmålet, hvornår forstærkninger indsættes, hedder det bl.a.:

Som det imidlertid fremgår af den daværende forsvarsministers udtalelser i en redegørelse af 12. juli 1980, er der sket en udvikling i forstærkningsbegrebet, således at NATOs planlægning omkring forstærkninger er udvidet til også at omfatte muligheden for indsættelse i en spændingsperiode. Denne justering af begrebet skyldes bl.a., at varslingstiden er blevet betydelig mindre, og at transporten af forstærkninger over Nordatlanten i krigstid vil være langt mere problematisk. Men det skyldes også, at opmærksomheden i stadig højere grad er blevet koncentreret omkring krisestyringsproblematikken. Tilkaldelse af forstærkninger er jo i sig selv et politisk signal af betydelig styrke, som viser, at situationen betragtes med alvor.

Det ændrer ikke ved, at modtagelse af allierede forstærkninger i Danmark kun kan ske ved Folketingets tilslutning, og at en iværksættelse af SACEUR's plan iøvrigt er betinget af en accept i NATO-rådet.

Og så kommer vi til konklusionen:

Et på forhånd besluttet isoleret afkald på at ville modtage atomvåben under alle forhold, fred, krise som krig, ville derfor skabe uoverstigelige vanskeligheder for den allierede forstærkningsplanlægning. I realiteten ville et sådant forbehold medføre en dansk afkobling fra alliansens generelle strategi. Konsekvenserne af en sådan afkobling ville meget tænkeligt være, at Danmark ikke med samme ret kunne påberåbe sig NATOs kollektive sikkerhedsgaranti. Der måtte ske en tilpasning for så vidt angår forsvaret af Sydnorge, den nördlige del af Forbundsrepublikken (og dermed Holland) og kontrollen med de danske stræder. Dansk deltagelse i såvel NATOs centrale forsvarsorganer som i NATOs kommandoer ville blive problematisk.

Danmarks strategiske betydning ville ikke ændre sig. Dansk territorium ville fortsat indgå i såvel den østlige som den vestlige planlægning. En vestlig planlægning sigtende på at nægte angriberen adgang til dansk område måtte således antages at ville ske uden dansk medvirken og dermed uden den hensyntagen, som deltagere i et ligevægtigt samarbejde kan gøre gældende og har krav på, og som vi netop tilsigtede med NATO-medlemskabet.

Når man lige har læst i Management-rapporten om, hvordan Danmarks amerikanske allierede ser på spørgsmål om "hensyntagen" og "ligevægtigt samarbejde", forstår man forhåbentlig bedre, hvorfor fredsbevægelsen arbejder for, at NATOs nuværende dødsensfarlige atomstrategi bliver ændret, hvilket jo er konsekvensen af det danske folkeflertals ubetingede nej til atomvåben.

Rapporten behandler også spørgsmålet om et defensivt dansk militærapparat, som affærdiges sådan:

Netop på grund af den militære integration og den gensidige afhængighed inden for alliancen ville en ensidig dansk omlægning til et defensivt forsvar næppe være tænkeligt inden for rammerne af NATO-medlemskabet.

Rapporten berører, at det, der især har virket foruroligende på også mange NATO-tilhængere, er den flexible respons' strategi, for som det siges: "Det

skyldes især betragtninger over de risici, der kunne tænkes at blive konsekvensen, også for NATOs egne befolkninger". Alligevel understreger man frimodigt på næstsidste side af rapporten, at "de sikkerhedspolitiske problemstillinger bliver set i sammenhæng og at dansk sikkerhedspolitik i første række må finde sit udtryk i det solidariske samarbejde med de allierede. . ."

Det er på grundlag af Dyvig-rapporten, at det særlige folketingsudvalg skal diskutere Danmarks fremtidige sikkerhedspolitik. Der vil blive brug for massiv påvirkning af dette udvalg fra fredsbevægelsens side for at der skal komme noget for fredsbevægelsen tilfredsstillende ud af dets arbejde.

Fredsbevægelsen i 1984

Jeg skal ikke gå i enkeltheder hermed, men prøve på en sammenfatning og iøvrigt henvise til den organisatoriske beretning.

Fredsbevægelsens to store demonstrationer, påskemarchen og den 27. oktober, havde begge meget stor tilslutning over hele landet, og der blev holdt demonstration flere steder i landet end året forud. Måske var der den 27. oktober nogle steder færre end i fjor, til gengæld var det bemærkelsesværdigt, at flere steder var de lokale fællesorganisationer medarrangører af demonstrationerne i samarbejde med fredsbevægelsen.

Som ved tidligere lejligheder var der en del diskussion mellem de arrangerende fredsorganisationer om parolerne. Man enedes dog de fleste steder om at demonstrere under fælles paroler, men visse steder med hver organisations egne løbesedler. Det er dog vort indtryk, at vi fremtidig vil kunne enes om fælles aktioner og demonstrationer på grundlag af alle de vigtige mål, som fredsbevægelsen i alle dens afskygninger kan samles om.

Jeg vil i den forbindelse henvise til en yderst interessant artikel (dateret 20.10.1984) af Lone Hass m.fl. i "Nej til Atomvåben"s blad, "Ekstraposten", hvori der bl.a. står:

Bevægelsen risikerer at indskrænke sin opbakning ved at begynde at formulere politiske mål på andre områder eller politiske mål, som skal opfyldes før eller som forudsætning for det videre arbejde for bevægelsens "sag".

Denne udtalelse dækker fuldt ud den opfattelse, Samarbejdskomiteen altid har givet udtryk for, og som er forudsætningen for at skaffe fredsbevægelsen den nødvendige gennemslagskraft til at få sine krav gennemført, for som Frode Jakobsen har sagt ("Politiken" 7.8.1984):

En fredsbevægelse, som skal rive masserne med sig, kan ikke være sekterisk. Den kan ikke forkynde, at betingelsen for fred er at knuse den kapitalistiske imperialisme. En fredsbevægelse, som skal udrette noget - og det vil måske forbavse flere - kan ikke være pacifistisk. Pacifisme er det absolutte nej til enhver form for våben. Pacifisterne må nødvendigvis være med. Men fredsbevægelse kan ikke nøjes med dem.

En fredsbevægelse må ikke være utopisk: 'Samtlige atomvåben må væk!' Vist må det være målet. Men med det krav sætter man sig uden for reel politik. Vi må i dag være lykkelige, hvis vi kan få atomkapløbet standset.

Det, det gælder om, er ikke at vaske hænder, men at have indflydelse. Ikke at nedbryde et sammenhold, men at dreje dets politik.

Der er enkelte aktioner, der særlig bør fremhæves, først og fremmest Kvindefredslejren ved Ravnstrup, hvor en gruppe kvinder holder stand ved den store NATO-bunker trods vinter og chikane. De er en forpost for fredsbevægelsen, som fortjener al vor påskønnelse og støtte.

Også de aktioner, der har været mod de militære manøvrer, bør fremhæves, ligesom "Unge for Fred"s aktioner mod specielle bombemål. Sådanne aktioner har utvivlsomt deres store betydning, ikke mindst lokalt, hvor de for den lokale befolkning sætter fokus på de farer, den er udsat for. Udviklingen af "Unge for Fred" er af største vigtighed. Særlig blandt gymnasieungdommen, hvor de konservative er meget aktive, bør der sættes kraftigt ind. Den kampagne, som kirkerne og spejderkorpserne satte igang i maj 1984 under navnet "Så vælg da livet" må også ønskes alt muligt held.

Landskampagnen — stop atomraketterne

Landskampagnen - stop atomraketterne er nu opløst efter at have virket i 2 år. Den var det hidtil bredeste samarbejdsorgan inden for fredsbevægelsen, og den fik trods manglende tilslutning fra enkelte landsdækkende fredsorganisationer en i høj grad mobiliserende effekt og bragte fredsgrupper og -organisationer i et tæt og frugtbringende samarbejde. Vi har fra Samarbejdskomiteens side lagt et meget stort arbejde i Landskampagnen, men vi har også med glæde kunnet konstatere, at vi derved er kommet i meget nærmere kontakt såvel med lokale fredsgrupper som med landsdækkende fredsorganisationer.

Som bekendt blev det besluttet under en anden form at videreføre dette samarbejde, blot på en mere uformel måde, der ikke sluger for mange kræfter rent organisationsmæssigt.

Den 14. januar afholdt landsdækkende fredsorganisationer og bevægelser, faglige og professionelle fredsinitiativer, regionale fredssamvirker og andre fredsinteresserede organisationer, herunder nogle der ikke havde været tilknyttet Landskampagnen - stop atomraketterne, et velbesøgt møde i København. På mødet var der bred enighed om at oprette et "Fredsbevægelsernes Samvirke", der afholder regelmæssige møder til gensidig information og erfaringsudveksling samt drøftelse af fælles initiativer.

Traktat nu

Kampagnen Traktat nu - for et atomvåbenfrit Norden blev startet over hele Norden den 6. august. Den er fastsat til at løbe indtil 6. august i år. Det

skulle vel ikke være nødvendigt at sige, at vi ikke gør os nogen illusioner om, at vi skulle kunne opnå en traktat om et atomvåbenfrit Norden til den 6. august. Det er en mobiliseringskampagne, der har den store betydning nu, da zoneplanen er sat på dagsordenen såvel iblandt de politiske partier som i fagbevægelsen.

At modstandere af zoneplanen prøver at skyde os i skoene, at vi med atomvåbenfri zoner tror, at vi kan undslippe et eventuelt atomragnarok, kan vi tage os let. For os er arbejdet for et atomvåbenfrit Norden vigtigt for at fremme afspændingen i almindelighed.

Konferencer, seminarer

Samarbejdskomiteen har foruden de tidligere nævnte større konferencer været med til at arrangere nogle weekend-seminarer om særlige emner, der har trængt til en særlig uddybning. Gennemgående har disse arrangementer været velbesøgte og udbytterige. Der er ingen tvivl om, at vi skal fortsætte med sådanne arrangementer - også gerne på regional basis.

Udgiverarbejde

Samarbejdskomiteens største projekt i det forløbne år har været FREDSAVISEN. Den har både kostet et stort arbejde og mange penge - men jeg tror der er almindelig enighed om, at den har været det værd. Med sine ca. 4000 faste abonnenter og et løssalg på mellem 1000 og 2000 har den været en væsentlig inspirator i fredsarbejdet for den samlede fredsbevægelse.

Der er ingen tvivl om, at Lars Olsen og hans redaktion har formået at skabe et blad, som nok er Samarbejdskomiteens blad, men samtidig er blevet et organ for hele fredsbevægelsen.

Vi håber på en fortsat fremgang for FREDSAVISEN, men peger også på, at forudsætningen herfor er, at der overalt i fredsgrupperne gøres noget for at sælge den. Og det er jo sådan, at det kan betale sig for fredsgrupperne at arbejde med FREDSAVISEN; de tjener penge på det, og den skaffer dem i kontakt med folk.

Ved siden af avisen er der foregået et udgivelsesarbejde på FREDSBEVÆGELSENS FORLAG af en række vigtige pjecer og bøger. Deres udbredelse har måske ikke været så stor, som man kunne have håbet. Også her er det fredsgrupperne, der må hjælpe til at fremme salget af udgivelserne.

Internationalt arbejde

Samarbejdskomiteen har deltaget ret intenst i internationalt arbejde i det forløbne år. Til vore internationale forbindelser har vi hvert kvartal udsendt et 4-sidet meddelelsesblad på engelsk om det fredspolitiske arbejde i Danmark,

og vi har kunnet konstatere, at man mange steder har gjort brug af vort materiale i udenlandske fredsblade.

Der har været udveksling af delegationer med fredsbevægelsen i DDR og USSR og været afholdt weekend-seminarer i Flensborg og Warnemünde med fredsfolk fra henholdsvis Vest- og Østtyskland.

Vi har været inviteret til forskellige internationale konferencer og møder. Således var en delegation gæster hos Verdensfredsrådet i Helsinki. Vi havde en delegation på END-konventet i Perugia og til to internationale fredsorganisationsmøder i Athen arrangeret af den græske fredsorganisation Keadea, der er tilknyttet Papandreus' parti Pasok. Endelig har vi været inviteret til Krefeld-initiativets kongres i Dortmund, den schweiziske fredsbevægelses årskongres i Basel samt en international fredskongres i Toronto. Hertil kommer vor traditionelle forbindelse med Komiteen for europæisk Sikkerhed og Samarbejde i Bruxelles og vore skandinaviske kontakter.

Der er måske nogle, der vil spørge, om al denne internationale kontakt er til nogen nytte. Jeg er sikker på, at den er det. Vore engelsksprogede udsendelser har været meget nyttige til at give udlandet besked om de vigtige fredspolitiske ting, der er foregået i Danmark, og som jo ikke får mange linier i den udenlandske presse, hvis Danmark overhovedet bliver ænset. Også ved vor deltagelse i kongresser og konferencer har vi god lejlighed til at informere vore udenlandske venner om vore erfaringer, ligesom vi kan lære af dem. Det internationale samkvem giver fredsbevægelsen den internationale dimension, der er nødvendig for at den kan slå igennem. Det bør vel indskyldes, at modstanden mod raketstationeringen i Holland og Belgien har været påvirket af Danmarks og Grækenlands modstand i NATO, og vor oplysning har haft sin betydning.

De konferencer, vi har deltaget i sammen med alle afskygninger inden for fredsbevægelsen som i Perugia og Athen, har deres betydning trods den ofte meget trættende diskussion om emner, der efter vor opfattelse ikke har deres plads ved konferencer, der beskæftiger sig med, hvordan vi forhindrer krig.

Mange gange tror man, at nogle af disse repræsentanter for fredsorganisationer repræsenterer det stik modsatte - men så længe de bliver tolereret af af de organisationer, de er medlemmer af, må vi tage diskussionen op med dem. Det skylder vi de mange, der kommer til disse konferencer med et åbent sind, og som er virkelig indstillet på at gøre et stykke fredsarbejde sammen med andre. Disse gode kræfter kan vi med vor deltagelse i diskussionerne hjælpe til at modvirke de negative elementers påvirkning - ja til en vis grad også moderere de negative kræfters egen - i hvert fald offentligt tilkendegivne - opfattelse.

Selve den problemstilling, man bliver stillet overfor ved sådanne konferencer, skal jeg senere gå nærmere ind på.

Den internationale situation Raketterne i Europa

For et år siden gjorde vi os vore tanker om, hvilken virkning den påbegyndte stationering af raketterne ville have på fredsbevægelsens arbejde og aktivitet.

Vor fastholden ved at vor primære indsats fortsat skulle gælde raketterne, var sikkert rigtig. Vi har da også kunnet konstatere, at vi ikke var ene om denne indstilling - også i de øvrige NATO-lande holdt fredsbevægelsen fast på det samme krav. Vi opnåede ganske vist ikke noget stationeringsstop, men for Danmarks vedkommende har vi konstateret, at fredsbevægelsens aktivitetsniveau i det store og hele forblev uændret.

At stationeringen har forårsaget skuffelse er vel ikke mærkeligt, men at den visse steder, som fx. i Holland, i den grad skulle have slået et folk ud, så dele af fredsbevægelsen er ude i en alvorlig krise, forekommer mig forbausende. Det må bero på, at man har indgydt folk alt for store forhåbninger uden erkendelsen af at arbejde for nedrustning ikke er noget, man ryster ud af ærmet - det tager lang tid.

Stationeringen var allerede påbegyndt, da vi holdt vort sidste landsmøde - men da situationen endnu ikke var afklaret, tog vi ikke nogen gennemgribende diskussion om den nye situation. Men med det sidste års udvikling både internationalt og herhjemme, kræves der nu analyse af forholdene og en fastlæggelse af fredsbevægelsens fremtidige linie.

Vi har for at fremme diskussionen herom ude i de lokale fredsgrupper udsendt et debatoplæg og andet materiale, hvori vi søger at optegne baggrunden for situationen i dag og søger at udstikke et program for det fremtidige arbejde. Her vil jeg gerne uddybe det fremsendte materiale på en række områder.

Uanset det meget positive resultat af mødet i Genève den 7.- 8. januar mellem Schultz og Gromyko, som vel vil bringe forhandlingerne igang igen - også om euroraketterne - vil jeg dog gå nærmere ind på spørgsmålet om disse raketter, der jo interesserer os mest.

Indtil opstillingen af de amerikanske raketter påbegyndtes i efteråret 1983, talte man fra vestlig side ustandselig om den forfærdelige trussel fra Sovjets SS-20ere, men med stationeringens påbegyndelse holdt man op med at tale herom - var truslen da blevet mindre på grund af den vestlige stationerings påbegyndelse?

Hvilken ændring i situationen har opstilling af de nye amerikanske raketter medført? Lad os primært se på de i Vesttyskland opstillede Pershing II-raketter, som er særlig bemærkelsesværdige ved deres præcision og deres rækkevidde til vigtige mål i Sovjetunionen. En Pershing II-raket affyret mod et mål i Sovjetunionen i et overraskelsesangreb kan af USSR kun gengældes over for USA ved en

indsats af de interkontinentale raketter, hvilket igen vil medføre en gengældelse fra USA over for USSR. Derfor kan USA bruge Pershing II-raketterne i Vesttyskland til at true USSR med, og med de modforanstaltningsraketter USSR har opstillet i DDR og Tjekkoslaviet håber Sovjetunionen at kunne neutralisere denne trussel, idet de kan ødelægge Pershing II-erne, hvis de sendes af sted før dem. Ligegyldigt om det er amerikanernes eller russernes raketter, der sendes af sted først, vil resultatet være en ødelæggelse af Vesttyskland, DDR og Tjekkoslaviet - den amerikanske ide om en begrænset atomkrig - hvis den altså kan begrænses hertil. Det er derfor ikke logisk, at man fra vestlig side er ophørt med at snakke om den frygtelige trussel fra russernes raketter - truslen er ikke blevet formindsket efter opstillingen af de nye amerikanske raketter - tværtimod.

Men det har været meget betegnende, når man har fulgt den danske og vestlige presse efter raketoopstillingen, at der altid tales om, at russerne afbrød forhandlingerne, at russerne ikke ønsker at forhandle osv. Man så meget lidt om, hvad russerne selv havde at sige om udviklingen.

I den forbindelse vil jeg pege på en artikel, som det kendte centralkomite-medlem Vadim Zagladin havde i nr. 31 (sidste juli-nr.) af det sovjetiske ugeblad NY TID, med titlen "Europas fremtid og Vesttysklands politik". Heri gennemgår han bl.a. rakette-maet i dets trinvis udvikling:

1. USSR foreslog en fuldstændig fjernelse af atomvåbnene fra Europa. Da Vesten ikke ville gå med til det, foreslog USSR:
2. En reduktion af de da (1981) stationerede mellemdistanceraketter på begge sider til en trediedel. Da man fra Vestens side sagde, at det ikke var nok, fordi USSR stadig kunne nå Europa med raketter placeret i Sovjet-Asien,
3. gik USSR med til at fjerne alle i Asien placerede raketter, der kunne nå Europa.
4. Da Vesten nu sagde, at russerne kunne jo bare flytte raketterne tilbage, hvis de ville bruge dem, gik russerne ind på, at alle reducerede raketter skulle destrueres.
5. Da man fra Vesten indvendte, at man måtte reducere både antallet af raket-spræghoveder og afskydningsramper, gik USSR også med på det.

Zagladin siger: Var USSRs forslag blevet accepteret, ville antallet af sovjetiske raketter og spræghoveder være blevet reduceret til 1976-niveauet og ikke til 1977/78-niveauet, som Helmut Schmidt foreslog. Zagladin henviser til, hvad Helmut Schmidt tidligere havde anset for en rimelig betingelse for at undlade opstillingen af de nye amerikanske raketter. Men i mellemtiden havde Helmut Kohl overtaget Helmut Schmidts plads, og han og hans regering gav amerikanerne tilladelse til at opstille raketterne.

Det er yderst beklageligt, at sådanne kendsgerninger kun finder vej til en ubetydelig del af den vestlige presse - ja selv FREDSAVISEN fandt dem ikke interessante nok til at ofre dem et par linier.

Et andet spørgsmål, jeg vil gå nærmere ind på, er det man kalder

Delingen af Europa

Der er her i Vesteuropa en ejendommelig urealistisk måde at betragte begrebet Europa på. Man taler om "De europæiske fællesskaber" om en halv snes lande beliggende i Vesteuropa. Der findes også noget, der kaldes Europa-rådet - det omfatter også blot lande i Vesteuropa. Det er som om alt, der ligger øst for Elben slet ikke hører med til Europa. Jeg ved godt, at der er nogle, der siger, at Asien begynder i Malmø, men jeg mener dog, at man i geografi stadig lærer, at Asien begynder ved Ural, og at Sovjetunionen og de øvrige østeuropæiske lande hører med til Europa.

Det er rigtigt, at Europa er delt, en deling der var den uundgåelige konsekvens af de allierede magters sejr over fascisme og nazisme i 1945. På møderne mellem de allierede staters overhoveder i Yalta i februar 1945 og i Postdam i juli-august 1945 fastlagde man de grænser i Europa, som bortset fra enkelte mindre grænseændringer mellem enkelte østeuropæiske stater er gældende i dag. Disse grænser er senere blevet bekræftet på Helsinki-konferencen i 1975.

Delingen af Europa er politisk - i henseende til samfundssystem - men til-lige militær - idet de to dele tilhører hver sin militærpagt.

Visse kredse inden for den europæiske fredsbevægelse taler gerne om nød-vendigheden af at samle Europa imod supermagterne i øst og vest. Dermed mener de at samle stater i såvel Vest- som Østeuropa - uanset forskel i samfunds-system og militært bloktilhørsforhold. De har en ide om en tredje europæisk magt.

Jeg vil gerne belyse dette igennem et par citater fra nogle papirer, som blev udleveret på END-konventet i Perugia i sommer. I et af de officielle do-kumenter står fx:

Vor bevægelse er i overensstemmelse med en af de væsentligste opfattelser i Charta 77, nemlig at fred ikke kan skilles fra de sociale forhold, efter-som det er de sociale forhold, som kan føre til krig. Det er derfor vi betragter det som vitalt at støtte de bevægelser i Østeuropa, som kæmper for at forandre den politiske og sociale situation i disse lande for at gøre dem demokratiske.

Eller som sekretæren for IKV i Holland, Jan Mint Faber, og Mary Kaldor fra END skriver i en fælles artikel:

Vi (dvs fredsbevægelsen, VH) er måske uden at ville det blevet agenter i en ny kold krig. Ved at lægge vægt på første slag (first strike) og mod-slagsevne (counterforce) og på det reagenske mål om en kernevåbenoverle-genhed har vi måske givet Sovjetunionen et argument til at retfærdiggøre

deres egen oprustning. Vi skulle have påvist kernevåbnenes rolle som instrumenter for social kontrol. Hvad vi nu bør gøre er at sørge for at hæve bevidstheden om den politiske fremtid for Europa, om muligheden for et alternativt kollektivt sikkerhedssystem af en sådan art, at det underminerer den kolde krigs ideologi.

Hvordan sådanne udtalelser skal hjælpe med til at "underminere den kolde krigs ideologi", vil jeg overlade til jer selv at finde ud af.

I den megen snak om et selvstændigt Europa dukker ofte begrebet "europæisk identitet" op. Hvad der egentlig menes hermed har jeg aldrig rigtig kunnet finde ud af. Men det er især et begreb, som er yndet i Vesttyskland, og jeg tror, at man her bruger det i bestræbelsen for at overvinde fortiden - nazismen - og prøve at forlige sig med nutiden - det delte Tyskland. Den vesttyske begejstring for Fællesmarkedet er også en del af trangen efter en europæisk identitet. Herved kommer vi over i det meget vigtige problem: Det tysk-tyske forhold:

I de glade dage i begyndelsen af 70'erne, da den vesttyske regering under Willy Brandt afsluttede de skelsættende aftaler med Tysklands østlige naboer, og efter de to Tysklandes optagelse i FN og fælles undertegnelse af Helsinki-aftalen i 1975 troede mange, at nu var det tyske spørgsmål endelig løst. Mange husker vel endnu billedet fra Helsinki af en smilende Honecker i hyggelig samtale med en smilende Helmut Schmidt. Men endnu 10 år efter Helsinki er det tyske spørgsmål ikke løst.

I fjor sommer deltog Helmut Kohl, den nuværende vesttyske kansler, i en kongres for de såkaldt "fordrevne" tyske, dvs tyske fra områder, der tidligere enten var tyske eller besat af tyskerne i nazitiden, som dele af Polen, Østpreussen og Sudeterlandet i Tjekkoslaviet. På denne kongres i Braunschweig sagde Kohl, efter at have givet sin forsikring om at hans regering naturligvis ville overholde de under Willy Brandt indgåede såkaldte østaftaler med Polen, USSR og Tjekkoslaviet, som fastlagde grænserne af i dag som de to tyske staters endelige grænser, bl.a. udtalt, at disse aftaler "ikke på forhånd gav en løsning på det tyske spørgsmål. Det tyske spørgsmål forbliver åbent. Vi ved imidlertid også, at det ikke står på verdenspolitikens dagsorden".

En sådan udtalelse af en vesttysk kansler kan ikke blot betragtes som en strøtanke; betænkeligt var det også, at den slet ikke vakte den opsigt og modsigelse i Vesttyskland, som man måtte have ønsket. Det tyske spørgsmål er nemlig ikke mere åbent. Med de to tyske staters optagelse i FN og med undertegnelsen af Helsinki-dokumentet 1975 er de to stater de facto selvstændige, uafhængige stater. Dette kan fx også aflæses af, at de begge har ganske normale diplomatiske forbindelser med andre stater - det være sig USA, USSR eller Danmark - de har blot ikke gensidig normale diplomatiske forbindelser. I Bonn

sidder ikke en DDR-ambassadør og i Østberlin ikke en BRD-ambassadør - de er begge "særlige udsendinge", og deres kontorer er ikke ambassader. Hvad er grunden hertil?

Ja, årsagen er, at Vesttyskland hævder, at DDR er et tysk "land" og ikke anderledes i forhold til BRD end fx Bayern er i forhold til fx Baden-Württemberg. Det er selvfølgelig noget vrøvl: At der er en virkelig grænse mellem BRD og DDR er meget let at konstatere, mens man kan køre fra Flensborg til München uden at opdage, at man passerer en række "grænser" mellem vesttyske del-stater. Den virkelige anstødssten er, at man fra vesttysk side opererer med et begreb, som hedder "Det tyske rige inden for grænserne af 1937" - dvs inden Hitler-Tysklands erobringer af fremmede lande. Og den vesttyske stat giver i henhold til sin grundlov vesttysk statsborgerskab til enhver, der er født inden for et Tyskland med grænser af 1937. Dermed kan enhver borger i DDR blive borger i BRD, hvilket naturligvis er en ganske vanvittig ting; men ikke desto mindre er det en kendsgerning.

Man kan med rette spørge, hvorfor Willy Brandt regeringen ikke, da den indgik østtaftalerne, samtidig satte en streg over begrebet "den tyske stat inden for grænserne af 1937". Den gjorde det vel ikke, fordi den ikke følte sig stærk nok over for CDU-CSU - den daværende konservative opposition. Den tog kun et halvt skridt.

Man skal iøvrigt ikke være blind for, at de fleste såkaldt fordrevne fra tidligere tyske eller tysk-besatte områder befinder sig i Vesttyskland. Og de udgør sammen med ca. 3 millioner tidligere DDR-borgere en meget stærk pres-sionsgruppe, der ydermere har en meget større andel af ansatte i den offentlige administration end de øvrige "oprindelige" vesttyskere - dette kan ikke undgå at have sin betydning. Udenrigsminister Genscher er iøvrigt selv tidligere DDR-borger.

Man kan heldigvis konstatere en voksende forståelse i vesttyske socialdemokratiske og liberale kredse for at dette unormale forhold må bringes til op-hør, så det endelig slås fast, at der findes to tyske ligeberettigede, selv-stændige stater. Willy Brandt udtalte det iøvrigt selv på et møde i München den 18.11-1984.

En anden betænkelig ting i det tysk-tyske forhold er, at for første gang i NATOs historie er en tysk general blevet sat til at være ansvarlig for atom-våbnene under NATOs øverstbefalende, general Rogers.

Genoplivningen af den vesteuropæiske union (WEU)

Den 27.10.1984 vedtog udenrigs- og forsvarsministrene fra Frankrig, Vesttyskland, England, Italien og de tre Benelux-lande at genoplive Den Vest-Europæiske Union, der i årtier havde levet en skyggetilværelse bag NATO og EF. Samtidig

gav dette møde Vesttyskland tilladelse til nu selv at måtte producere svære angrebsvåben og bombefly - hvilket tidligere var forbudt, og iøvrigt også strider mod de sejrriige allieredes aftaler af 1945.

I en artikel i Privatbankens tidsskrift "Økonomisk Perspektiv" for december 1984 skriver redaktøren, K. Storm Hansen, under overskriften: "En forynget vesteuropæisk union vil svække EF" bl.a.:

For Vesttyskland er nyorienteringen af WEU et velegnet middel til at blive af med de sidste rester af udenlandsk kontrol med de væbnede styrker. Dertil kommer, at Bonn i sin søgen efter tysk "Identitet" eller "kontinuitet" (dækord for det kontroversielle "genforening") vil foretrække at satse mere på pragmatiske europæere frem for på dogmatiske amerikanere.

Storm Hansen nævner yderligere, at når Frankrig er gået med til genoplivningen af WEU er det dels som middel til at få forbindelse med det største NATO-land og derved igen ad bagdøren at tilnærme sig NATOs militærsamarbejde, dels for at have en vis kontrol med et meget stærkt Vesttyskland, der som Helmut Schmidt engang har sagt vil være i stand til sammen med Frankrig at mobilisere en hær på 30 divisioner.. Storm Hansen nævner også, at med genoplivningen af WEU kan man trække en række ikke-økonomiske målsætninger ud af EF og derved undgå vrøvl med fx danskerne. Endelig nævner han:

... den gren af samarbejdet som WEU lægger størst vægt på, nemlig en fælles våbenproduktion. Målet er at etablere en "effektiv og konkurrencedygtig europæisk våbenindustri" med fælles våbentyper og standarder.

Der er måske nogle, der vil finde, at jeg gør for meget ud af det tyske spørgsmål og af den vesteuropæiske union. Jeg er af den opfattelse, at fredsbevægelsen må tage disse problemer meget alvorligt i betragtning - Danmark er jo desværre på mange punkter bundet til Vesttyskland, ikke mindst militært igennem enhedskommandoen.

Et andet Vesttyskland

Naturligvis findes der også et andet Vesttyskland. I 1984 udtalte Heinrich Böll, at den vigtigste begivenhed i 1984 var dannelsen af en gruppe inden for CDU af "Kristelige Demokrater for Afrustningsskridt". Denne gruppes seneste indsats var at samle ca. 5000 kristelige demokraters underskrift under en henvendelse til Helmut Kohl om at tilslutte sig forslaget fra statsoverhovederne fra Argentina, Grækenland, Indien, Mexico, Tanzania og Sverige om at stoppe produktion af, forsøg med og udstationering af atomvåben.

På den anden side af det politiske spektrum ser man en udvikling inden for det socialdemokratiske parti, idet en generation af 40-årige - altså efterkrigsgenerationen - er ved at rykke ind i de ledende organer. Det er de folk, der skal søge at finde en ny linie for SPD, så det igen kan vinde udslagsgivende indflydelse, selv om den måske må bygges på den ret usikre støtte

fra det meget uensartet sammensatte parti De Grønne - der har det som alle miljøbevægelser: tilhængerne har for lidt at være enige om.

Endelig vil jeg pege på en betænkelig tendens, som desværre har fundet vej ind i fredsbevægelsen visse steder i udlandet: terrorismen. Baader-Meinhof-bandens tiloversblevne rester er igen på krigsstien med bombeattentater, fortrinsvis mod amerikanske militærinstallationer, og mere letbevægelige sjæle inden for fredsbevægelsen uden politisk forståelse kan desværre blive ledt på vildspor af sådanne forkastelige og forbryderiske aktioner, som kun kan skade fredsbevægelsen i befolkningens omdømme.

Da jeg i november 1984 var til fredskongres i Toronto i Canada, var der en pæn amerikansk præst, der fortalte, at nu var man i USA gået i aktion imod atomvåbnene - en lille gruppe fredsfolk - ikke-voldstilhængere betonedede han - var trængt ind på et militærområde og havde der ødelagt for millioner dollars militærmateriel. Han betragtede åbenbart denne aktion, der naturligvis vil koste gerningsmændene flere års fængsel, som en prisværdig aktion. Han tager grundigt fejl.

Et internationalt rundskue

Vi er jo meget eurocentreret - af gode grunde. En afvigelse herfra var fredsvagten i Nicaragua, et stykke praktisk solidaritetsarbejde, som både har haft mobiliserende betydning herhjemme, men frem for alt har haft betydning for Nicaragua. Når man træffer repræsentanter fra Nicaragua, får man altid at vide, at det er fredsvagterne - naturligvis først og fremmest dem fra USA - der har forhindret, at USA har angrebet Nicaragua. Men den amerikanske indblanding i Mellemamerika fortsætter, og der er stadig stor fare for direkte indgreb fra USAs side som i Grenada i 1983.

Det forløbne år har klarere end nogensinde vist rigtigheden af den parole, som "Kvinder for Fred" for nogle år siden startede deres kampagne med: Våben-
milliarderne til mad. De 40.000 børn, der hver dag dør af sult og afkræftelse, er ofre for militariseringen ganske som de flere hundrede tusinder, der er forblødt i krigen mellem Iran og Iraq, i Libanon, i Afghanistan, i Kampuchea og de mange andre steder, hvor der er krig.

Fra 1. januar i år er Danmark medlem af FNs sikkerhedsråd. Dette medlemskab forpligter vor regering til i særlig høj grad at tage vare på de krav og ønsker, et flertal af den danske befolkning og et flertal i Folketinget måtte pålægge den.

Den danske regering må aktivt støtte FNs bestræbelser for rundt omkring i verden at løse nogle af de mange konflikter, som fx i det sydlige Afrika, i Libanon, i Afghanistan og på Cypern.

Vi må også komme ud over det uværdige spil i FN, der medfører, at vi ikke stemmer for resolutioner, der er fremsat af øststater eller alliancefrie lande, på trods af at vi er fuldt ud enige i deres formulering og indhold.

I vor eurocentrering må vi ikke glemme, at der overalt i verden er brændpunkter, der kan give anledning til konflikter, der kunne blive optrappet til direkte konflikter mellem supermagterne, som fx Mellemøsten og Korea i det fjerne Østen.

For kort tid siden afsløredes det, at der i Vesttyskland findes en del taktiske atomvåben i miniformat der kun vejer ca. 27 kg - de såkaldte "rygsækatombomber", hvoraf amerikanerne besidder ca. 300. Der er 100 i Vesttyskland, 100 i Italien og 100 i Syd-Korea. Man havde troet, at disse rygsækatombomber var trukket ud af Vesttyskland samtidig med en række forældede atomminer. Den vesttyske regering benægtede da også først deres eksistens, men amerikanerne har senere konfirmeret, at de stadig er der.

Der er gang på gang blevet peget på den fare, taktiske atomvåben eller slagplads-atomvåben, stationeret i Europa, udgør. Man har i USA beskæftiget sig en del med denne fare. I tidsskriftet "The New Yorker" (20.2.84) skriver journalisten Freeman Dyson:

Taktiske atomvåben stationeret i fremskudte positioner i oversøiske områder er grundlæggende mere farlige end strategiske våben i siloer eller på u-både...

I sammenligning med den øjeblikkelige fare for at en lokal konflikt i et område, hvor taktiske atomvåben er stationeret, kan trappes op til et atomragnarok, er ustabiliteten i det strategiske våbenkapløb fjern og teoretisk.

I en rapport fra militærkommissionen i USAs Repræsentanternes Hus fra 1978, som er blevet fremdraget af Østasien-specialisten, professor Bruce Cumings, i "The Nation" (New York 7.4.84) hedder det:

Armékommandanter i Korea (Syd-Korea, VH) mener, at Korea er det bedst mulige militære træningsområde i verden ... der er udstrakte arealer til manøvrer, skydetrainere, hvor man frit kan skyde, ligesom der er ægte modstandere nord for den demilitariserede zone (mellem Nord- og Syd-Korea, VH). Ydermere er det en af de få amerikanske militærbaser verden over, hvor ingen prøver på at jage os ud, og hvor ingen prøver på at forhøje huslejen.

Korea er netop et af de farlige områder, Freeman Dyson tænker på.

At der virkelig er fare på færde, fremgår af den kendte amerikanske journalist Jack Anderson's afsløringer angående neutronbomben, som Reagan i 1981 gav tilladelse til at sætte i produktion, men som de europæiske NATO-lande har nægtet at modtage i deres lande. Anderson hævdede, at Pentagon-planlæggerne "ved at der findes et andet sted, hvor taktiske neutronbombesprænghoveder kunne anvendes: Syd-Korea". Efter de seneste oplysninger findes der nu over 1000 atomvåben i Syd-Korea, herunder de før omtalte rygsækatombomber og neutronbomber, og der er planer om også at placere Pershing II-raketter der. Iøvrigt er der stationeret 40.000 amerikanske tropper i Syd-Korea, hvor der er 4 amerikanske flybaser for bombefly og F-16 jagere.

Når man kan være foruroliget over den stærke koncentration af atomvåben i Syd-Korea, er det fordi det ligger så tæt på Sovjetunionens sibiriske kystområde og den sovjetiske ø, Sakhalin, hvor der er vigtige sovjetiske militærinstallationer. Afstanden fra Syd-Korea til den vigtige sibiriske havneby, Vladivostok, er kun ca. 800 km og til Sakhalin 1400-1600 km.

Områdets militære følsomhed blev understreget ved den tragiske nedskydning i efteråret 1983 af det sydkoreanske passagerfly af sovjetiske jagerfly. At der var tale om en provokation, som russerne desværre faldt for, er efterhånden almindelig anerkendt.

Også fx i det Indiske Ocean, hvor USA stadig udbygger sin flåde- og flybase på øen Diego Garcia, har der været en stærkt øget militær aktivitet. Diego Garcia planlægges som base for USAs såkaldte "Brandkorps" (Rapid Deployment Force) til indsættelse i den Persiske Golf. Ifølge indiske kilder skal der i området omkring det Indiske Ocean og på 3 atomubåde og et dusin andre krigsskibe befinde sig ca. 150.000 US-soldater.

Iøvrigt forstærkes bevæbningen af den amerikanske flåde kraftigt. I 1984 blev der på 150 amerikanske krigsskibe anbragt ikke færre end 758 krydsermissiler med atomladninger og 3.236 med konventionelle ladninger.

Samtidig arbejder man videre med MX-våbnet, Trident-ubådene og stjernekrigsplanerne, som Reagan lancerede i marts 1983, bestående dels af våben til at uskadeliggøre de interkontinentale raketter og dels antisatellitvåben, der kan uskadeliggøre modstanderens overvågningssatellitter og derved umuliggøre hans overvågning. Jeg skal ikke gå nærmere ind på disse våben; der har allerede været skrevet en del om dem i dagspressen. Men det må betones, at begynder man først seriøst at arbejde med stjernekrigsplanerne, kan det efter yderligere 4 års Reagan-styre være umuligt at standse deres videre realisering, og oprustningsspiralen har taget endnu et par omdrejninger. Samtidig hermed fortsætter Sovjetunionen med at producere og udstationere SS-20, SS-21 og SS-22.

Meddelelsen om det gunstige resultat af Gromyko's og Schultz' møde i Genève i begyndelsen af januar må derfor hilses med tilfredshed af fredsbevægelsen. Der er ingen tvivl om, at den meget stærke indsats fra fredsbevægelsen såvel i vest som i øst har været medvirkende til, at de to magter begge har bøjet sig og nu tager forhandlinger op om samtlige atomvåben.

Men forhandlingerne bliver ikke lette, og man må ikke forvente hurtige resultater. Hvilken linie, Reagan-regeringen vil følge i Reagans anden præsidentperiode, hvortil han valgtes med stort flertal af de vælgende, er ikke ganske klart endnu. Og hvor megen trøst der er at hente i, at der er kommet et par flere progressive ind i kongressen, kan kun fremtiden vise. Et er sikkert, det vil være den samlede internationale fredsbevægelses pligt nøje at følge de

vigtige forhandlinger og ikke på noget tidspunkt slække på opmærksomheden. Kun et kraftigt og vedvarende folkeligt pres kan sikre afspænding og nedrustning.

En fremadrettet dansk politik

Som vi har bemærket i det udsendte debatoplæg, må vi på grundlag af vore erfaringer fra vort arbejde i det forløbne år søge at enes om såvel indhold som form for det videre fredsarbejde.

Inden vi ridser vore ideer op, vil jeg anbefale, at vi tager vort 14-punkts-program for en dansk fredspolitik, som vi vedtog på Fredskonference 82, frem. Hvad har vi fået ud af det?

Ja, vi har fået et folketingsflertal imod raketterne og imod finansieringen af infrastrukturen for dem. Vi har et flertal i Folketinget for Danmarks ubetingede atomvåbenfrihed og for at der arbejdes med zoneplanerne. Endelig har vi fået et fredsforskningsinstitut, og der gives større offentlig støtte til fredsbevægelsen til udgivelser m.v.

En revision af 14-punkts-programmet er derfor rimelig. I det forelagte forslag til arbejdsprogram og landsmødeudtalelse er der lagt en række punkter op til debat.

Jeg skal indskrænke mig til nogle enkelte væsentlige punkter som Danmarks udtræden af NATOs atomplanlægningsgruppe, stop for samtlige øvelser med atomvåben i det danske militær, kampagne for gennemførelsen af alle de punkter, der er nævnt i Folketingets dagsorden af 3. maj 1984, en klar afstandtagen fra genoplivningen af den militære Vestunion samt, som tidligere nævnt, en aktiv dansk indsats for afspænding i FN og andre internationale organer, som fx sikkerhedskonferencen i Stockholm. Jeg vil i denne forbindelse pege på den udtalelse, som vort styrelsesmøde den 19. januar udsendte. Foruden at opfordre regeringen til at holde Danmarks døre åbne for unge, der flygter fra krigstjeneste og død ved fronten mellem Iran og Iraq, opfordrede vi regeringen til som medlem af FNs sikkerhedsråd at foreslå et internationalt bindende forbud mod våben salg til Iran og Iraq som et bidrag til at standse krigen.

Men den væsentligste kampagne må dog blive:

For et atomvåbenfrit Norden — traktat nu

Den startede jo allerede den 6. august i fjor som en fælles nordisk kampagne og er godt undervejs. Denne kampagne er velegnet til at arbejde for på lokalt grundlag, idet man fortsat kan gøre propaganda for lokale atomvåbenfri zoner, institutioner m.v. - ikke mindst har vi hermed mulighed for at få inddraget lokalpolitikere nu op til kommunalvalget i november.

Danmarks atomvåbenfrihed i forhold til NATO skal der også arbejdes videre på - her er anstødsstenene fælleskommandoen og forstærkningerne. I virkeligheden må vi se den danske absolutte afvisning af atomvåben som en klar afvisning af NATOs nuværende strategi, der indebærer første brug af atomvåben. Heller ikke den konventionalisering af NATOs strategi, med ideen om at ramme Warszawa-pagt-landene langt inde bag grænserne, kan accepteres, da den også indebærer første brug af atomvåben.

Der har såvel her i landet som i udlandet været røster fremme om, at fredsbevægelsen nu ikke mere skal lave de store demonstrationer, da vi ikke kan være sikre på, at vi stadig kan gøre dem større, men at vi i stedet for skal koncentrere os om at diskutere i vore fredsgrupper. Vi anser denne indstilling for forkert. Vi skal fortsat mobilisere folk i store demonstrationer for at vise politikerne, at vi stadig er der - samtidig skal vi indbyrdes og frem for alt i offentlighed gøre debatten om Danmarks fremtidige sikkerhedspolitik levende.

Lad mig til afslutning sige, at fredsbevægelsen har en hård kamp at føre for at få sine krav gennemført. En styrkelse af fredsbevægelsen følges uvægerlig af en forstærket modstand imod den.

Det er betegnende, at mange af fredsbevægelsens hårdeste modstandere er folk, der engang var på yderste venstre fløj som den tidligere franske "studenteroprører" og maoist André Glucksmann, der nu rejser verden rundt og prædiker sin Auschwitz-filosofi - hellere død end rød. Han beskylder fredsbevægelsen for at være fej, fordi den med alle midler vil undgå atomkrigen. Den atomkrig, som fredsbevægelsen betragter som det absolut ondeste - usammenlignelig med noget andet onde. Fredsbevægelsen er garanten for humanismen. Den tyske kristne demokrat, Franz Alt, siger:

Kærligheden til freden er ikke et forsøg på at skaffe strid og aggression ud af verden. Kærlighed til freden er et forsøg på at strides uden at der flyder blod og uden at der trues.

Det er denne humanistiske indstilling, der er den bærende i fredsbevægelsen, som betragter at leve som den væsentligste af alle menneskerettigheder - og som en af vor tids store forfattere, Max Frisch, har sagt: "Fredsbevægelsen er en revolutionær bevægelse" - den samles under den revolutionære parole, at freden er udelelig, og sikkerhed kun kan opnås i fællesskab.

18.1.1985 Villum Hansen

Beretningen er udformet på grundlag af en disposition, som blev godkendt på styrelsesmødet den 15. december 1984. I endelig udformning blev den diskuteret på styrelsesmødet den 19. januar 1985, hvorefter der udførtes enkelte tilføjelser og ændringer for at tilgodese styrelsens ønsker.

21.1.1985 Villum Hansen

USA NAVY
LITTE
POST BY
STANDARD
AERIAL
DELIVERED
FOR
SPECIAL
FOUR
MILITARY
TRANSPORT

Fredssavisen
Også du har brug for

**Også du har brug for
Fredsavisen**